

Vergaderjaar 2023–2024

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 3201

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 januari 2024

Uw Kamer heeft verzocht om een reactie op de rechterlijke uitspraak inzake het kort geding dat de gemeente Westerwolde heeft aangespannen tegen het COA. Met deze brief kom ik tegemoet aan dit verzoek.

Op 10 januari jl. diende een kort geding dat de gemeente Westerwolde heeft aangespannen tegen het COA. In dit kort geding heeft de gemeente geëist dat het COA zich houdt aan de bestuurlijke afspraken die gemaakt zijn over het maximum op te vangen aantal asielzoekers op de opvanglocatie in Ter Apel. Op 23 januari jl. heb ik kennisgenomen van de uitspraak van de rechtbank Groningen. Hierin werd geoordeeld dat het COA binnen vier weken het aantal personen op de opvanglocatie in Ter Apel, conform de bestuurlijke afspraken, terug moet brengen tot maximaal tweeduizend personen. Indien het COA hier geen uitvoering aan geeft, dient zij de gemeente een dwangsom te betalen van 15.000 euro per dag, met een maximum van 1,5 miljoen euro.

Laat ik vooropstellen dat ik de gemeente Westerwolde zeer erkentelijk ben voor het werk en de inspanningen die zij al vele jaren doet met betrekking tot de opvang van asielzoekers in Ter Apel. Zoals bekend bij uw Kamer fungeert een deel van de locatie in Ter Apel als aanmeldcentrum waar mensen die asiel willen aanvragen in Nederland zich dienen te melden. Vanuit het aanmeldcentrum Ter Apel worden deze mensen, na de aanmeldprocedure, doorgeplaatst naar overige opvanglocaties in Nederland in afwachting van de uitkomst van de asielprocedure. Vanwege de aanhoudende hoge druk op de asielopvang en het grote tekort aan opvangplekken is het al enige tijd niet gelukt om door middel van deze doorplaatsing het aantal op te vangen asielzoekers in Ter Apel onder de tweeduizend te krijgen en te houden.

Voor opvangplekken elders in het land is het COA afhankelijk van de medewerking en instemming van de gemeenten. De invoering van de spreidingswet, die op 23 januari jl. is aangenomen door de Eerste Kamer,

draagt bij aan een stabiel, robuust en evenwichtig gespreid opvangland-
schap over het gehele land.

Hierbij merk ik wel op dat significante effecten van de invoering van deze wet niet op korte termijn te verwachten zijn. Hoewel alle gemeenten de wettelijke taak krijgen om asielopvang mogelijk te maken, volgt de concrete invulling van het verdeelbesluit dat eind 2024 genomen wordt, nadat gemeenten gezamenlijk in provincieverband de asielopgave invullen. Desalniettemin kunnen gemeenten door het ontstaan van de wettelijke taak reeds eerder invulling geven aan hun taak.

Tegelijkertijd betekent dit ook dat de opvangopgave de komende tijd onverminderd groot is. Op dit moment worden daarom alle mogelijke maatregelen onderzocht en uitgevoerd om Ter Apel te ontlasten én ervoor te zorgen dat eenieder die daar recht op heeft een bed heeft. Ook elders in het land is de druk op capaciteit enorm en dus betreft het geen eenvoudige opgave. Inspanningen blijven gericht op het vinden en openen van nieuwe opvangplekken. Ook worden andere opties bekeken zoals, in overleg met gemeenten, het uitstellen van gepande sluitingen van locaties. Ook zal het COA intern blijven bezien hoe de beschikbare opvang plekken optimaal benut kunnen worden, ook als dat verplaatsingen of verschuivingen van mensen tot gevolg heeft. Ik vraag daar uw begrip voor. Daarnaast wordt naarstig verder gezocht naar doorstroomlocaties voor statushouders, zodat zij in afwachting van permanente huisvesting in of nabij de gemeente waar zij gehuisvest gaan worden kunnen worden opgevangen. Statushouders blijven nu langer dan gewenst in de opvang en leggen daar te veel beslag op, het is essentieel dat zij tijdig worden gehuisvest.

Samen met het COA, de medeoverheden en alle andere partijen die bij het opvangvraagstuk betrokken zijn, zet ik alles op alles om ervoor te zorgen dat Ter Apel wordt ontlast en dat er daarnaast voldoende plekken zijn om iedereen op te kunnen vangen. Dit is een loodzware opgave die alleen in gezamenlijkheid met alle betrokken partijen het hoofd geboden kan worden.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg